

## รายงานการสังเคราะห์กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันการติดสารเสพติดให้กับผู้เรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี นำเสนอผลการสังเคราะห์การจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันการติดสารเสพติดให้กับผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัดปีการศึกษา ๒๕๕๕ โดยแบ่งเป็น ๒ ตอน คือ

**ตอนที่ ๑** ผลการสังเคราะห์ข้อมูลจากแบบรายงานการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันการติดสารเสพติดให้กับผู้เรียน ที่โรงเรียนดำเนินการในปีการศึกษา ๒๕๕๕ ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรีกำหนดและจากการรายงานผลการปฏิบัติงานและการประเมินผลตนเอง (self Assessment Report : SAR) ของโรงเรียน จำนวน ๑๒๒ โรงเรียน กับ ๑ สาขา ผลการสังเคราะห์ข้อมูลนำเสนอ ดังนี้

๑.๑ ผลการสังเคราะห์ข้อมูลการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันการติดสารเสพติดของโรงเรียนจำแนกตามประเภทกิจกรรม

๑.๒ ผลการสังเคราะห์ข้อมูลการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันการติดสารเสพติดของโรงเรียนจำแนกตามลักษณะกิจกรรมที่โรงเรียนดำเนินการ

๑.๓ ผลการสังเคราะห์ข้อมูลการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันการติดสารเสพติดของโรงเรียนจำแนกตามระดับการศึกษาที่โรงเรียนเปิดสอน

**ตอนที่ ๒** ผลการสังเคราะห์ข้อมูลจากการทำ AAR กับผู้แทนนักเรียน ครู และผู้บริหารโรงเรียน นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

๒.๑ ปัจจัย/วิธีการที่ทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนเกิดผลสำเร็จตามเป้าหมาย

๒.๒ จุดที่ควรพัฒนา

๒.๓ ข้อเสนอแนะ

๒.๔ แนวทางการส่งเสริมพัฒนา

**ตารางที่ ๑** ผลการสังเคราะห์ข้อมูลการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันการติดสารเสพติดของโรงเรียนจำแนกตามประเภทกิจกรรม

ที่	รูปแบบการจัดกิจกรรม	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
๑	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	๑๕	๑๒.๒๐
๒	กิจกรรมเสริมหลักสูตร	๑๐๘	๘๗.๘๐
๓	กิจกรรม R-C-A	๐	๐.๐๐
	รวม	๑๒๓	๑๐๐

จากตารางที่ ๑ พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ จัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันการติดสารเสพติดของโรงเรียนส่วนใหญ่จัดกิจกรรมประเภทกิจกรรมเสริมหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๘๐ รองลงมา คือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๒๐ โดยไม่มีโรงเรียนใดจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันการติดสารเสพติดในรูปแบบการจัดกิจกรรม R-C-A

**ตารางที่ ๒** ผลการสังเคราะห์ข้อมูลการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันการติดสารเสพติดของโรงเรียนจำแนกตามลักษณะกิจกรรมที่โรงเรียนดำเนินการ

ที่	ชื่อกิจกรรม	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
๑	กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี	๕	๔.๐๗
๒	กิจกรรมชุมนุมศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ และนันทนาการ	๑๐	๘.๑๓
๓	กิจกรรมครู D.A.R.E	๔๗	๓๘.๒๑
๔	กิจกรรมสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยยาเสพติด	๘	๖.๕๐
๕	กิจกรรม To Be Number One	๔	๓.๒๕
๖	กิจกรรมกีฬาต้านยาเสพติด	๑๐	๘.๑๓
๗	กิจกรรมให้ความรู้เรื่องยาเสพติด/การป้องกันยาเสพติด	๒๘	๒๒.๗๖
๘	กิจกรรมคุณธรรม จริยธรรม	๖	๔.๘๘
๙	กิจกรรมส่งเสริมทักษะอาชีพ	๕	๔.๐๗
	รวม	๑๒๓	๑๐๐

จากตารางที่ ๒ พบว่าการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันการติดสารเสพติดที่โรงเรียนจัดมากที่สุดเรียงตามลำดับค่าร้อยละจากมากไปหาน้อยคือ กิจกรรมครู D.A.R.E กิจกรรมให้ความรู้เรื่องยาเสพติด/ป้องกันยาเสพติด กิจกรรมชุมนุมศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ และนันทนาการ กิจกรรมกีฬาต้านยาเสพติด กิจกรรมสถานศึกษาสีขาวปลอดภัยยาเสพติด กิจกรรมคุณธรรม จริยธรรม กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี กิจกรรมส่งเสริมทักษะอาชีพ และ กิจกรรม To Be Number One คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๒๑ ๒๒.๗๕ ๘.๑๓ ๘.๑๓ ๖.๕๐ ๔.๘๘ ๔.๐๗ ๔.๐๗ และ ๓.๒๕ ตามลำดับ

**ตารางที่ ๓** ผลการสังเคราะห์ข้อมูลการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันการติดสารเสพติดของโรงเรียนจำแนกตามระดับการศึกษาที่โรงเรียนเปิดสอน

ระดับการศึกษาที่โรงเรียนเปิดสอน	รายการ	ลักษณะกิจกรรม									รวม
		กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี	กิจกรรมชุมนุมศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ และนันทนาการ	กิจกรรมครู D.A.R.E	กิจกรรมสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยยาเสพติด	กิจกรรม To Be Number One	กิจกรรมกีฬาต้านยาเสพติด	กิจกรรมให้ความรู้เรื่องยาเสพติด/การป้องกันยาเสพติด	กิจกรรมคุณธรรม จริยธรรม	กิจกรรมส่งเสริมทักษะอาชีพ	
ระดับ ป.๑-ป.๖ โรงเรียน ประถมศึกษา	จำนวน ร.ร.	๒	๖	๔๑	๓	๑	๘	๑๕	๓	๐	๗๙
	ร้อยละ	๒.๕๓	๗.๕๙	๕๑.๙๐	๓.๘๐	๑.๒๗	๑๐.๑๓	๑๘.๙๙	๓.๘๐	๐.๐๐	๑๐๐
	ลำดับที่	๗	๔	๑	๕	๘	๓	๒	๕	๙	
ระดับ ป.๑-ม.๓ โรงเรียน ขยายโอกาส ทางการศึกษา	จำนวน ร.ร.	๓	๔	๖	๕	๓	๒	๑๓	๓	๕	๔๔
	ร้อยละ	๖.๘๒	๙.๐๙	๑๓.๖๔	๑๑.๓๖	๖.๘๒	๔.๕๕	๒๙.๕๕	๖.๘๒	๑๑.๓๖	๑๐๐
	ลำดับที่	๖	๕	๒	๓	๖	๙	๑	๖	๓	

จากตารางที่ ๓ พบว่า

โรงเรียนที่เปิดสอนระดับ ป.๑-ป.๖ ส่วนใหญ่จัดกิจกรรมครู D.A.R.E คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๙๐ รองลงมาคือกิจกรรมให้ความรู้เรื่องยาเสพติด/การป้องกันยาเสพติด คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๙๙ และกิจกรรมกีฬาต้านยาเสพติด คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๑๓ ส่วนกิจกรรมที่เหลือคือ กิจกรรมชุมนุมดนตรี นาฏศิลป์ และนันทนาการ กิจกรรมสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติด กิจกรรมคุณธรรม จริยธรรม กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี กิจกรรม To Be Number One มีโรงเรียนจัดไม่เกินร้อยละ ๑๐ และไม่มีโรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะอาชีพ

โรงเรียนที่เปิดสอนระดับ ป.๑-ม.๓ ส่วนใหญ่จัดกิจกรรมให้ความรู้เรื่องยาเสพติด/การป้องกันยาเสพติด คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๕๕ รองลงมากิจกรรมครู D.A.R.E คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๖๔ กิจกรรมสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติด กิจกรรมส่งเสริมทักษะอาชีพ คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๓๖ ส่วนกิจกรรมชุมนุม ศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ และนันทนาการ กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี กิจกรรม To Be Number One กิจกรรมคุณธรรม จริยธรรม และกิจกรรมกีฬาต้านยาเสพติดมีโรงเรียนจัดไม่เกินร้อยละ ๑๐

**ตอนที่ ๒** ผลการสังเคราะห์ข้อมูลจากการทำ AAR กับครู และผู้บริหารโรงเรียน

สรุปผลการสังเคราะห์ได้ดังนี้

**๒.๑ ปัจจัย/วิธีการที่ทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนเกิดผลสำเร็จตามเป้าหมาย คือ**

๑. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๕๑ กำหนดให้โรงเรียนพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะ “ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต” ไว้เป็น ๑ ใน ๕ สมรรถนะสำคัญ ที่โรงเรียนต้องดำเนินการจัดการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าวประกอบกับรัฐบาลกำหนดให้การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นวาระแห่งชาติจึงเป็นปัจจัยสำคัญทำให้โรงเรียนต้องดำเนินการเรื่องการจัดการกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันการติดสารเสพติดให้กับผู้เรียนอย่างจริงจัง

๒. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี กำกับ ติดตามและเน้นย้ำให้โรงเรียนจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันการติดสารเสพติดให้กับผู้เรียนอย่างต่อเนื่องเป็นระยะๆ มีการทำข้อตกลงร่วมกันภายใต้การนิเทศ กำกับติดตามอย่างเป็นระบบจากรองผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ประธานกลุ่มโรงเรียน และศึกษานิเทศก์ประจำโรงเรียน ควบคู่กับการจัดทำโครงการ/กิจกรรมสนับสนุนโรงเรียนอย่างเป็นระบบและทำให้ดูเป็นตัวอย่าง เช่น การพยายามนำกระบวนการเรียนการสอนลูกเสือมาใช้ในการพัฒนานักเรียนให้ห่างไกลยาเสพติด การจัดงานมหกรรมเครือข่ายเยาวชนของเยาวชน ๙ จังหวัด การประกวดคำขวัญการต่อต้านยาเสพติด พร้อมติดประชาสัมพันธ์คำขวัญเหล่านั้นในที่สาธารณะ การจัดอบรมครูผู้สอนวิชาสุขศึกษา และพลศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเพื่อจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันปัญหายาเสพติดในโรงเรียน จึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้โรงเรียนตระหนักเห็นความสำคัญและตื่นตัวในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันการติดสารเสพติดให้กับผู้เรียนมากขึ้น

๓. ผู้บริหารโรงเรียนใส่ใจรับผิดชอบและให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันการติดสารเสพติดให้กับผู้เรียน จึงให้การสนับสนุน ส่งเสริม ทำให้ครูทุกคนในโรงเรียนต้องตื่นตัวในการร่วมจัดกิจกรรมนี้ ทั้งนี้ ผู้บริหารโรงเรียนที่จัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันการติดสารเสพติดให้กับผู้เรียนได้ความสำเร็จส่วนใหญ่มีการดำเนินการโดย

๓.๑ มอบหมายให้มีครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมด้านนี้โดยตรง  
 ๓.๒ จัดสรร/หางบประมาณสนับสนุนให้ครูดำเนินการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง  
 ๓.๓ ประสานความร่วมมือกับชุมชนอย่างเหนียวแน่นโดยเฉพาะอย่างยิ่ง วัด ผู้ปกครอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดกิจกรรมร่วมกับโรงเรียน ตั้งแต่การ คิด การทำ และการประเมินผลกิจกรรม

๓.๔ กำกับ นิเทศ ติดตาม โครงการ/กิจกรรมเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง

๓.๕ มีการประเมินผลการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมทุกโครงการ/กิจกรรม เพื่อนำผลไปปรับปรุงพัฒนาหรือเป็นข้อมูลในการจัดกิจกรรมโครงการในปีต่อไป โดยเน้นความพึงพอใจของชุมชน และผู้ปกครองเป็นหลัก ทั้งนี้ การประเมินโครงการ/กิจกรรมของโรงเรียน ส่วนใหญ่ดำเนินการแบบไม่เป็นทางการด้วยการสังเกต สัมภาษณ์ และจดบันทึกข้อมูลไว้ใช้ประกอบการตัดสินใจ

๓.๖ ประชาสัมพันธ์/รายงานผลการดำเนินงานให้ชุมชนที่ให้ความร่วมมือ คณะกรรมการสถานศึกษา และสาธารณชนได้ทราบผลการดำเนินงานที่โรงเรียนดำเนินการตามความเหมาะสม

๓.๗ มอบให้ครูผู้มีจิตวิญญาณครูที่ชุมชน ผู้ปกครอง ศรัทธา เคารพนับถือ เป็นผู้รับผิดชอบจัดโครงการ/กิจกรรมของโรงเรียนซึ่งทำให้การจัดกิจกรรมเป็นไปได้อย่างราบรื่น มีคุณภาพ

๓.๘ ส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนเข้าร่วมโครงการ/กิจกรรม ในด้านการพัฒนาทักษะชีวิต กับหน่วยงานอื่นเป็นประจำ

๔. โรงเรียนได้รับความร่วมมืออย่างเข้มแข็งจากภาคี ๔ ฝ่าย คือ คณะกรรมการสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และชุมชน จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การดำเนินการของโรงเรียนในด้านนี้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ทั้งนี้ในปีนี้โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากภาคี ๔ ฝ่ายเป็นอย่างดีเพราะการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดเป็นวาระแห่งชาติที่ทุกภาคส่วนพร้อมที่จะให้ความร่วมมือและอยากมีส่วนร่วม

๕. โรงเรียนมีการวางแผนดำเนินการพัฒนาทักษะชีวิตให้นักเรียนอย่างต่อเนื่อง เป็นระยะตลอดปีการศึกษา ทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบและเกิดทักษะอย่างแท้จริง

## ๒.๒ จุดที่ควรพัฒนา

๑. การใช้วิทยากรภายนอกมาจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตจะไม่ค่อยต่อเนื่อง และล่าช้า เพราะข้อจำกัดของจำนวนวิทยากรจึงควรพัฒนาครู ให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันการติดสารเสพติดให้กับผู้เรียนด้วยเทคนิคการใช้คำถาม R-C-A เพื่อเป็นทางเลือกให้แก่ครูในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตให้กับนักเรียนได้อย่างต่อเนื่อง

๒. สภาพแวดล้อมของชุมชน สื่อ เทคโนโลยี ยาเสพติด ปัญหาทางเศรษฐกิจและปัญหาครอบครัวแตกแยกมีผลต่อการป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา

๓. งบประมาณในการจัดกิจกรรมไม่เพียงพอ จึงทำให้การจัดกิจกรรมไม่ต่อเนื่อง

## ๒.๓ ข้อเสนอแนะ

๑. ควรพัฒนาครู และผู้บริหารสถานศึกษา ให้สามารถจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันการติดสารเสพติด ตามจุดเน้น เป้าหมาย ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดด้วยวิธีการต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้วยเทคนิคการใช้คำถาม R-C-A เพราะครู ผู้บริหารต้องมีหน้าที่ในการสอน และใกล้ชิดนักเรียนมากกว่าวิทยากรภายนอก ซึ่งจะช่วยให้โรงเรียนจัดกิจกรรมได้ต่อเนื่อง สม่าเสมอ

๒. ผู้บริหารโรงเรียน และครูควรให้ความสำคัญ ในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตให้ นักเรียนอย่างต่อเนื่องให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน

๓. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรสนับสนุนงบประมาณในการ ดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง เพราะการป้องกันและ แก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญของประเทศที่จะส่งผลกระทบต่อพัฒนาทุกด้านของประเทศโดยเฉพาะ อย่างยิ่งในกลุ่มเยาวชนที่จะเป็นกำลังสำคัญของชาติในอนาคตด้วย

#### ๒.๔ แนวทางการส่งเสริมพัฒนา

๑. จากผลการสังเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว ซึ่งพบว่า โรงเรียนทุกโรงเรียนจัดกิจกรรม พัฒนาทักษะชีวิตเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันการติดสารเสพติดให้กับผู้เรียน และจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย โดย โรงเรียนจะจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนได้เป็นอย่างดี หากได้รับความร่วมมือจากภาคี ๔ ฝ่าย และมีผู้บริหารที่ ให้ความใส่ใจ ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี จึงควรเผยแพร่ผลการสังเคราะห์ ข้อมูลนี้ให้โรงเรียนนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตในโรงเรียนในปีต่อไป

๒. หน่วยงานต้นสังกัดจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาครู และผู้บริหารให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันการติดสารเสพติดให้นักเรียน เพื่อให้สามารถบูรณาการใน การจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรีได้ จัดอบรมการพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อการสร้างภูมิคุ้มกันปัญหาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยจัดอบรมครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 51 คน เมื่อวันที่ 26 มิถุนายน 2556 ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี